

Englanti, 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 Ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä. L2	S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä.	Kielellisen ympäristön hahmottaminen.	Oppilas osaa kuulemansa perusteella tunnistaa puhutun englannin kielen. Pystyy nimeämään joitakin englanninkielisen viestinnän lähteitä.
T2 Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia. L1, L2	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritausta. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena.
T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä. L1, L2	S1 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen.	Kielellinen päättely	Oppilas osaa ohjattuna tunnistaa joitakin englannin kielen ja oman äidinkielen välisiä rakenteellisia, sanastollisia tai muita eroja ja yhtäläisyyksiä.
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa L2, L3	S1 Tutustutaan englanninkielisen aineiston lähteisiin.	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa nimetä muutamia englanninkielisen aineiston lähteitä.

Kielenopiskelutaidot			
<p>T5 Tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen.</p> <p>L1, L3</p>	<p>S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.</p>	<p>Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä</p>	<p>Oppilas ymmärtää opiskelun tavoitteita. Hän osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.</p>
<p>T6 Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.</p> <p>L1, L4, L5, L6</p>	<p>S2 Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja opiskella kieltä, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa ja muistiinpainamiskeinoja. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa.</p>	<p>Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen</p>	<p>Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
<p>T7 Ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta.</p> <p>L2, L4, L5, L7</p>	<p>S3 Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan monenlaisista aiheista. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.</p>	<p>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</p>	<p>Oppilas selviytyy useimmiten viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta rutiininomaisesta viestintätilanteesta.</p>
<p>T8 Rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja.</p> <p>L4</p>	<p>S3 Havainnoidaan ja harjoitellaan eläytyen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota.</p>	<p>Viestintästrategioiden käyttö</p>	<p>Oppilas osaa auttavasti pitää yllä viestintätilannetta.</p>

<p>T9 Tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita.</p> <p>L2, L4</p>	<p>S3 Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella erilaisia kielenkäyttötilanteita.</p>	<p>Viestinnän sopivuus</p>	<p>Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä ilmauksia joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa tilanteissa.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita ja tuottaa tekstejä</p>			
<p>T10 Ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monen tasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.</p> <p>L4</p>	<p>S3 Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä.</p> <p>Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri sekä kiinnostuksen kohteet.</p> <p>Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta.</p>	<p>Tekstien tulkintataidot</p>	<p>Oppilas ymmärtää pienen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.</p>
<p>T11 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.</p> <p>L3, L4, L5, L7</p>	<p>S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan lyhyiden tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.</p> <p>Tutustutaan perusrakenteisiin kuten substantiiveihin, keskeisimpiin verbeihin ja adjektiiveihin sekä muutamiin prepositioihin ja pronomineihin.</p>	<p>Tekstien tuottamistaidot</p>	<p>Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmauksia sekä perusrakenteita. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.</p>

Englanti 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 Ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä. L2	S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä.	Kielellisen ympäristön hahmottaminen.	Oppilas osaa nimetä joitakin lähiympäristössään olevia kieliä.
T2 Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia. L1, L2	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritausta. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa .		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä. L1, L2	S1 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen.	Kielellinen päättely	Oppilas osaa ohjattuna tunnistaa joitakin englanninkielen ja oman äidinkielen välisiä rakenteellisia, sanastollisia tai muita eroja ja yhtäläisyyksiä.
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa L2, L3	S1 Tutustutaan englanninkielisen aineiston lähteisiin.	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa nimetä muutamia englanninkielisen aineiston lähteitä ja osaa valita oppimistaan edistävää materiaalia.

Kielenopiskelutaidot			
<p>T5 Tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen.</p> <p>L1, L3</p>	<p>S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.</p>	<p>Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä</p>	<p>Oppilas ymmärtää opiskelun tavoitteita. Hän osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.</p>
<p>T6 Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintä-tekniologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.</p> <p>L1, L4, L5, L6</p>	<p>S2 Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja opiskella kieltä, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuisissa ja muistiinpainamiskeinoja. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa.</p>	<p>Kielenopiskelutavoitteen asettaminen ja löytäminen</p>	<p>Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintätekniologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
<p>T7 Ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta.</p> <p>L2, L4, L5, L7</p>	<p>S3 Opetellaan kuuntelemaan, puhumaan ja lukemaan monenlaisista aiheista. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.</p>	<p>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</p>	<p>Oppilas selviytyy yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista.</p>
<p>T8 Rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja.</p> <p>L4</p>	<p>S3 Havainnoidaan ja harjoitellaan eläytyen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota.</p>	<p>Viestintästrategioiden käyttö</p>	<p>Oppilas osaa käyttää viestinnässään kaikkein keskeisimpiä sanoja ja ilmauksia.</p>

<p>T9 Tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita.</p> <p>L2, L4</p>	<p>S3 Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella erilaisia kielenkäyttötilanteita.</p>	<p>Viestinnän sopivuus</p>	<p>Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiinitilanteissa.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita ja tuottaa tekstejä</p>			
<p>T10 Ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monen tasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.</p> <p>L4</p>	<p>S3 Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä.</p> <p>Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri sekä kiinnostuksen kohteet.</p> <p>Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta.</p>	<p>Tekstien tulkintataidot</p>	<p>Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää tekstiä ja puhetta. Oppilas tunnistaa ja pystyy poimimaan tekstistä yksittäistä tietoa.</p>
<p>T11 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.</p> <p>L3, L4, L5, L7</p>	<p>S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan lyhyiden tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.</p> <p>Laajennetaan perusrakenteiden käyttöä ja tutustutaan lyhyiden adjektiivien vertailuun ja persoonapronominien omistusmuotoihin sekä artikkeleihin, epäpäättyneisiin monikkoihin ja s-genetiiviin.</p>	<p>Tekstien tuottamistaidot</p>	<p>Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselle tärkeistä asioista käyttäen opittua sanavarastoa ja pystyy kirjoittamaan lyhyitä lauseita harjoitelluista aiheista.</p> <p>Oppilas osaa ääntää suurimman osan harjoitelluista sanoista ja lauseista ymmärrettävästi, hallitsee keskeisen käsitellyn sanaston ja muutamia ilmauksia sekä perusrakenteita.</p>

Kuvataide, 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt (koskevat kaikkia tavoitealueita)	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU L1, L2, L3 ja L4	OMAT KUVAKULTTUURIT Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuva- kulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtö- kohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.	Kuvakulttuurien havainnoiminen. Havaintojen sekä ajatusten kuvallinen ilmaisu ja sanallistaminen.	Oppilas - tekee havaintoja ja kuvia ympäristöstään. - osaa keskustella havainnoista ja ajatuksistaan. - osaa ilmaista havaintojaan kuvallisesti. - osaa kertoa omasta kuvastaan.
KUVALLINEN TUOTTAMINEN L1, L4, L5, L3 ja L7	YMPÄRISTÖN KUVAKULTTUURIT Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista.	Kuvataiteen ilmaisu- keinojen käyttäminen. Materiaalien kokeileminen. Erilaisten tekniikoiden harjoittelu. Pitkäjänteisen työs- kentelyn harjoittelu. Itsearviointitaitojen kehittyminen harjoittelemisen.	Oppilas - käyttää erilaisia materiaaleja, tekni- koita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessa. - suunnittelee työskentelyään sekä työskentelee melko pitkäjänteisesti. - valmistaa työnsä loppuun. - arvioi omaa työskentelyään yksinkertaisesti, esim. onnistuin/en onnistunut
VISUAALISEN KULTTUURIN TULKINTA L1, L2, L4 ja L7	Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja	Kuvataiteen ilmaisu- keinojen käyttäminen. Eri kuvakulttuurien tunnistaminen. Omista ja muiden kuvista keskustele-	Oppilas - tekee havaintoja ja tarkastelee kuvia sekä taidetta. - pohtii alustavasti todellisuuden ja fiktion

	<p>uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.</p>	<p>minen.</p> <p>Kuvakulttuuristen arvojen tunnistaminen ja niistä keskusteleminen.</p>	<p>suhdetta tarkastellessaan kuvia.</p> <p>- ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.</p> <p>- osaa kertoa havainnoistaan ja ajatuksistaan.</p>
<p>ESTEETTINEN, EKOLOGINEN JA EETTINEN ARVOTTAMINEN</p> <p>L1 ja L7</p>	<p>TAITEEN MAAILMAT</p> <p>Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.</p>	<p>Kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttäminen.</p> <p>Esteettisten ja eettisten arvojen huomioiminen.</p>	<p>Oppilas</p> <p>- pyrkii ottamaan huomioon esteettisiä ja eettisiä arvoja työskentelyssään.</p> <p>- huolehtii käyttämistään työvälineistä.</p>

Kuvataide, 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt (koskevat kaikkia tavoitealueita)	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU L1, L2, L3 ja L4	OMAT KUVAKULTTUURIT Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtö-kohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä. YMPÄRISTÖN KUVAKULTTUURIT	Kuvakulttuurien havainnoiminen. Havaintojen sekä ajatusten kuvallinen ilmaisu ja sanallistaminen.	Oppilas - tekee havaintoja ja kuvia ympäristöstään sekä taiteesta. - osaa keskustella havainnoista ja ajatuksistaan sekä esittää jotain perusteita ajatuksilleen. - osaa ilmaista havaintojaan kuvallisesti. - osaa kertoa omasta kuvastaan sekä tekemistään valinnoista.
KUVALLINEN TUOTTAMINEN L1, L4, L5, L3 ja L7	Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön	Kuvataiteen ilmaisu-keinojen käyttäminen. Materiaalien kokeileminen. Erilaisten tekniikoiden harjoittelu. Pitkäjänteisen työskentelyn harjoittelu. Itsearviointitaitojen kehittyminen harjoittelemalla.	Oppilas - käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessa. - suunnittelee työskentelyään sekä työskentelee melko pitkäjänteisesti. - valmistaa työnsä loppuun. - osaa arvioida omaa työskentelyään yksinkertaisesti,

	kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.		esim. onnistuin/en onnistunut sekä esittää perusteita arviolleen.
VISUAALISEN KULTTUURIN TULKINTA L1, L2, L4 ja L7	TAITEEN MAAILMAT Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta.	Kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttäminen. Eri kuvakulttuurien tunnistaminen. Omista ja muiden kuvista keskusteleminen. Kuvakulttuuristen arvojen tunnistaminen ja niistä keskusteleminen.	Oppilas - tekee havaintoja ja tarkastelee kuvia sekä taidetta. - pohtii todellisuuden ja fiktion suhdetta tarkastellessaan kuvia. - ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. - osaa kertoa havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä esittää jotain perusteluja niille.
ESTEETTINEN, EKOLOGINEN JA EETTINEN ARVOTTAMINEN L1 ja L7	Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.	Kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttäminen. Esteettisten ja eettisten arvojen huomioiminen	Oppilas - pyrkii ottamaan huomioon esteettisiä ja eettisiä arvoja työskentelyssään. - huolehtii käyttämistään työvälineistä.

Käsityö, 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<p>T1 Vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään ja kokeilevaan käsityöhön. L1, L2</p>	<p>S1 Ideointi Ideoidaan erilaisten suunnittelulähtökohtien pohjalta oppilaan kokemusmaailman ja taitojen mukaisesti hyödyntäen muiden oppiaineiden sisältöjä.</p> <p>S2 Suunnittelu Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma.</p> <p>S3 Kokeilu Tutustutaan monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön sekä työstetään suunnitelmaa kokeilujen pohjalta.</p> <p>S4 Tekeminen Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia</p> <p>S5 Soveltaminen Sovelletaan aiemmilla luokilla opittuja taitoja.</p> <p>S6 Dokumentointi ja arviointi Tieto- ja viestintä-tekniologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia.</p>		<p>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta hahmottamaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi. L1, L5</p>	<p>S1 Ideointi Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien</p>	<p>Oman työn suunnittelu, valmistus ja prosessin dokumentointi.</p>	<p>Oppilas osaa suunnitella työn annetusta aiheesta ja toteuttaa sen avustettuna. Oppilas osaa tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.</p>

	<p>ideoiden kehittämiseksi.</p> <p>S2 Suunnittelu Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti.</p> <p>S3 Kokeilu Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja.</p> <p>S4 Tekeminen Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita.</p> <p>S5 Soveltaminen Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.</p> <p>S6 Dokumentointi ja arviointi Käytetään tieto- ja viestintäteknikkaa osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia.</p>		
<p>T3 Opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin. L2, L4, L5</p>	<p>S1 Ideointi Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä,</p>	<p>Tuotteen valmistaminen</p>	<p>Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen avustettuna, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.</p>

	<p>rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.</p> <p>S2 Suunnittelu Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa.</p> <p>S3 Kokeilu Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä.</p> <p>S4 Tekeminen Valmistetaan tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.</p>		
<p>T4 Ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti. L4, L6</p>	<p>S3 Kokeilu Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja.</p> <p>S5 Soveltaminen Työskennellessä tutustutaan alan peruskäsitteistöön, turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perekdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin.</p>	<p>Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen.</p>	<p>Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita ohjatusti.</p> <p>Oppilas tuntee ja tunnistaa käsityön käsitteistöä.</p>
<p>T5 Kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja</p>	<p>S1 Ideointi S2 Suunnittelu Laaditaan omalle</p>	<p>Työskentelytaidot</p>	<p>Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii</p>

<p>vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä. L3, L6</p>	<p>työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia työskentelytekniikoita. S3 Kokeilu Tutkitaan käsityön tekemisessä tarvittavien yksinkertaisten koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. S4 Tekeminen Valmistetaan tuotteita ja teoksia oman suunnitelman ohjaamana. S5 Soveltaminen Työskennellessä tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Pehdytään turvalliseen työskentelykulttuuriin.</p>		<p>tavoitteellisesti. Oppilas ymmärtää yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>
<p>T6 Opastaa oppilasta käyttämään tieto – ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa L5</p>	<p>S1 Ideointi S2 Suunnittelu Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja. S6 Dokumentointi ja arviointi Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia mahdollisuuksien mukaan.</p>		<p>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityöprosessia. L1, L4, L7</p>	<p>S6 Dokumentointi ja arviointi Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.</p>	<p>Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen.</p>	<p>Oppilas osallistuu oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.</p>

<p>T8 Herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti.</p> <p>L1, L3, L7</p>	<p>S1 Ideointi Suunnittelussa havainnoidaan ja tutkitaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita. Tarkastellaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.</p> <p>S2 Suunnittelu S3 Kokeilu S5 Soveltaminen Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.</p>	<p>Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta</p>	<p>Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen.</p>
---	--	---	--

Käsityö, 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<p>T1 Vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään ja kokeilevaan käsityöhön.</p> <p>L1, L2</p>	<p>S1 Ideointi Ideoidaan erilaisten suunnittelulähtökohtien pohjalta oppilaan kokemusmaailman ja taitojen mukaisesti hyödyntäen muiden oppiaineiden sisältöjä.</p> <p>S2 Suunnittelu Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma.</p> <p>S3 Kokeilu Tutustutaan monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön sekä työstetään suunnitelmaa kokeilujen pohjalta.</p> <p>S4 Tekeminen Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia</p>		<p>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.</p>

	<p>S5 Soveltaminen Sovelletaan aiemmilla luokilla opittuja taitoja.</p> <p>S6 Dokumentointi ja arviointi Tieto- ja viestintä-tekniologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia.</p>		
<p>T2 Ohjata oppilasta hahmottamaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi. L1, L5</p>	<p>S1 Ideointi Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.</p> <p>S2 Suunnittelu Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti.</p> <p>S3 Kokeilu Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätys-materiaaleja.</p> <p>S4 Tekeminen Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita.</p>	<p>Oman työn suunnittelu, valmistus ja prosessin dokumentointi.</p>	<p>Oppilas osaa suunnitella työn annetusta aiheesta ja toteuttaa sen avustettuna. Oppilas osaa tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.</p>

	<p>S5 Soveltaminen Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.</p> <p>S6 Dokumentointi ja arviointi Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia.</p>		
<p>T3 Opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin. L2, L4, L5</p>	<p>S1 Ideointi Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.</p> <p>S2 Suunnittelu Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa.</p> <p>S3 Kokeilu Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä.</p> <p>S4 Tekeminen Valmistetaan tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.</p>	<p>Tuotteen valmistaminen</p>	<p>Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen avustettuna, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.</p>

<p>T4 Ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti. L4, L6</p>	<p>S3 Kokeilu Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätys-materiaaleja. S5 Soveltaminen Työskennellessä tutustutaan alan peruskäsitteistöön, turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin.</p>	<p>Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen.</p>	<p>Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita ohjatusti.</p> <p>Oppilas tuntee ja tunnistaa käsityön käsitteistöä.</p>
<p>T5 Kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä. L3, L6</p>	<p>S1 Ideointi S2 Suunnittelu Laaditaan omalle työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia työskentely-tekniikoita. S3 Kokeilu Tutkitaan käsityön tekemisessä tarvittavien yksinkertaisten koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. S4 Tekeminen Valmistetaan tuotteita ja teoksia oman suunnitelman ohjaamana. S5 Soveltaminen Työskennellessä tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään turvalliseen työskentelykulttuuriin.</p>	<p>Työskentelytaidot</p>	<p>Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti.</p> <p>Oppilas ymmärtää yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita.</p> <p>Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti</p>
<p>T6 Opastaa oppilasta käyttämään tieto – ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja</p>	<p>S1 Ideointi S2 Suunnittelu Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai</p>		<p>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa</p>

<p>käsityöprosessin dokumentoinnissa L5</p>	<p>visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja. S6 Dokumentointi ja arviointi Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia mahdollisuuksien mukaan.</p>		<p>käsityön suunnittelussa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia. L1, L4, L7</p>	<p>S6 Dokumentointi ja arviointi Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmä-palautetta.</p>	<p>Oman ja muiden työn arviointi, vertais-palautteen antaminen.</p>	<p>Oppilas osallistuu oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.</p>
<p>T8 Herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti. L1, L3, L7</p>	<p>S1 Ideointi Suunnittelussa havainnoidaan ja tutkitaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita. Tarkastellaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä. S2 Suunnittelu S3 Kokeilu S5 Soveltaminen Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.</p>	<p>Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta</p>	<p>Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen.</p>

Liikunta, 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<p>T1 Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.</p> <p>L1, L3</p>	<p>S1 Fyysinen toimintakyky</p> <p>Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.</p> <p>Oppilaalle opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.</p>	<p>Työskentely ja yrittäminen</p>	<p>Oppilas pyrkii osallistumaan liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.</p>
<p>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</p> <p>L1, L3, L4</p>	<p>Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.</p> <p>Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut)</p>	<p>Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa</p>	<p>Oppilas harjoittelee tekemään eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.</p>
<p>T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimis-ympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.</p> <p>L3</p>	<p>Erilaisissa oppimis-ympäristöissä ja eri vuodenaikoina vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (esimerkiksi jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla.</p>	<p>Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</p>	<p>Oppilas harjoittelee tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimis-ympäristöissä.</p>

<p>T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.</p> <p>L3</p>		<p>Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</p>	<p>Oppilas harjoittelee käsittelemään erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.</p>
<p>T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</p> <p>L3</p>	<p>Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</p> <p>Tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin.</p> <p>Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.</p>	<p>Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen</p>	<p>Oppilas harjoittelee arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</p>
<p>T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.</p> <p>L3</p>	<p>Valitaan opetukseen harjoitteita, jotka tukevat kahden eri uintitavan oppimista, sukelluksen perusteita sekä vesipelastustaitoja.</p>	<p>Uima- ja pelastautumistaidot</p>	<p>Oppilas harjoittelee uimaan 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltamaan 5 metriä pinnan alla.</p>
<p>T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.</p> <p>L3, L6, L7</p>		<p>Toiminta liikuntatunneilla</p>	<p>Oppilas harjoittelee ottamaan huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.</p>
<p>T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja</p>	<p>S2 Sosiaalinen toimintakyky</p> <p>Valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä</p>	<p>Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot</p>	<p>Oppilas pyrkii toimimaan eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.</p>

<p>tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.</p> <p>L2, L3, L6, L7</p>	<p>pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita.</p>		
<p>T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.</p> <p>L2, L6, L7</p>	<p>Valitaan opetukseen tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.</p>	<p>Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa</p>	<p>Oppilas harjoittelee noudattamaan reilun pelin periaatteita ja osoittamaan pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.</p>
<p>T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.</p> <p>L1, L2, L3</p>	<p>S3 Psyykinen toimintakyky</p> <p>Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista.</p>	<p>Työskentelytaidot</p>	<p>Oppilas pyrkii yleensä työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti.</p>
<p>T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.</p> <p>L1, L2</p>	<p>Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.</p>		<p>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</p>

Liikunta, 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<p>T1 Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.</p> <p>L1, L3</p>	<p>S1 Fyysinen toimintakyky</p> <p>Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.</p> <p>Oppilaalle opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.</p>	<p>Työskentely ja yrittäminen</p>	<p>Oppilas pyrkii osallistumaan liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä. Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>
<p>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</p> <p>L1, L3, L4</p>	<p>Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.</p> <p>Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisun-tekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luonto-liikunta ja palloilut)</p>	<p>Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa</p>	<p>Oppilas harjoittelee tekemään eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja. Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>
<p>T3 ohjata oppilasta vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan sekä soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.</p> <p>L3</p>	<p>Erilaisissa oppimisympäristöissä ja eri vuodenaikoina vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (esimerkiksi jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssi-liikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla.</p>	<p>Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</p>	<p>Oppilas harjoittelee tasapainoilua ja liikkumista erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>

<p>T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.</p> <p>L3</p>		<p>Motoristen perustaitojen (välineenkäsittely- taidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</p>	<p>Oppilas harjoittelee käsittelemään erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>
<p>T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</p> <p>L3</p>	<p>Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</p> <p>Tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!-n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.</p>	<p>Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen</p>	<p>Oppilas harjoittelee arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>
<p>T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.</p> <p>L3</p>	<p>Valitaan opetukseen harjoitteita, jotka tukevat kahden eri uintitavan oppimista, sukelluksen perusteita sekä vesipelastustaitoja.</p>	<p>Uima- ja pelastautumistaidot</p>	<p>Oppilas harjoittelee uimaan 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltamaan 5 metriä pinnan alla. Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>
<p>T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.</p> <p>L3, L6, L7</p>		<p>Toiminta liikuntatunneilla</p>	<p>Oppilas harjoittelee ottamaan huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilaan taidot ovat edistyneet</p>

			kolmannen luokan tasosta.
<p>T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.</p> <p>L2, L3, L6, L7</p>	<p>S2 Sosiaalinen toimintakyky</p> <p>Valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita.</p>	<p>Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot</p>	<p>Oppilas pyrkii toimimaan eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.</p> <p>Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>
<p>T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.</p> <p>L2, L6, L7</p>	<p>Valitaan opetukseen tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.</p>	<p>Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa</p>	<p>Oppilas harjoittelee noudattamaan reilun pelin periaatteita ja osoittamaan pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.</p> <p>Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>
<p>T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.</p> <p>L1, L2, L3</p>	<p>S3 Psykykinen toimintakyky</p> <p>Opetuksessa käytetään pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista.</p>	<p>Työskentelytaidot</p>	<p>Oppilas pyrkii yleensä työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti.</p> <p>Oppilaan taidot ovat edistyneet kolmannen luokan tasosta.</p>
<p>T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.</p> <p>L1, L2</p>	<p>Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.</p>		<p>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen.</p> <p>Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</p>

Matematiikka, 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
	Merkitys, arvot	ja asenteet	
<p>T1 Pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuva ja itseluottamusta sekä</p> <p>L1, L3, L5</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>		<p>Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</p>
	Työskentelyn	taidot	
<p>T2</p> <p>Ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä sekä L1, L4</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>	<p>Opittujen asioiden yhteydet</p>	<p>Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä 1.-3. luokalla opiskeltujen asioiden välisistä yhteyksistä. Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T3</p> <p>Ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta sekä L1, L3, L4, L5</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>	<p>Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot</p>	<p>Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä 1.-3. luokalla opiskelluista sisältöalueista. Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.</p>

<p>T4</p> <p>Kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisoin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä</p> <p>L1, L2, L4, L5</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>	<p>Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen</p>	<p>Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin 1.-3. luokalla opiskelluista sisältöalueista. Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T5</p> <p>Ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä sekä L1, L4, L5</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>	<p>Ongelmaratkaisutaidot</p>	<p>Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita 1.-3. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt ongelmanratkaisussa 2. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T6</p> <p>Ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä sekä L1, L3</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>	<p>Taito arvioida ratkaisua</p>	<p>Oppilas osaa ohjatuksi arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä 1.-3. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.</p>
	<p>Käsitteelliset ja</p>	<p>tiedonalakohtaiset</p>	<p>tavoitteet</p>
<p>T7</p> <p>Ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä sekä L1, L4</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja</p>	<p>Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö</p>	<p>Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä 1.-3. luokalla opiskelluista sisältöalueista. Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.</p>

	<p>mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>		Oppilas hallitsee laskujärjestyksen.
<p>T8</p> <p>Tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä sekä L1, L4</p>	<p>S2 Luvut ja laskutoimitukset:</p> <p>Varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.</p> <p>Tutustutaan desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää.</p>	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas osoittaa ymmärtävänsä kymmenjärjestelmän periaatteen 1.-3. luokalla opiskelluilla lukualueilla. Oppilas on edistynyt 2.luokkaan verrattuna.
<p>T9</p> <p>Tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin sekä L1, L4</p>	<p>S2 Luvut ja laskutoimitukset:</p> <p>Tutustutaan murtoluvun käsitteeseen ja harjoitellaan samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa esim. pituuden yhteydessä.</p>	Lukukäsite	Oppilas käyttää opiskeltuja positiivisia rationaalilukuja 1.-3. luokan sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 2.luokkaan verrattuna.
<p>T 10</p> <p>Opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia sekä L1, L3, L6</p>	<p>S2 Luvut ja laskutoimitukset:</p> <p>Harjoitellaan peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmit. Varmennetaan kertolaskukäsitettä ja opitaan kertotaulut 6-9. Opiskellaan kertolasku allekkain ilman muistinumeroa ja muistinumerolla. Harjoitellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Hyödynnetään</p>	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti 1.-3. luokalla opiskelluilla sisältöaleilla.

	<p>laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä monipuolisissa tilanteissa tarvittavia välineitä käyttäen.</p> <p>Harjoitellaan lukujen pyöristämistä ja likiarvoilla laskemista.</p>		<p>lukujen pyöristämisen.</p> <p>Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T11</p> <p>Ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin sekä L4, L5</p>	<p>S4 Geometria ja mittaaminen: Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin ja perehdytään niiden ominaisuuksiin. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaisen särmiön ja suorakulmion yhteyteen.</p> <p>Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Tunnistetaan symmetriaa ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.</p> <p>Ohjataan oppilaita käyttämään mittakaavaa (esim. jana) kartan käytössä.</p>	<p>Geometrian käsitteet ja geometrinen ominaisuuksien havainnointi</p>	<p>Oppilas tunnistaa ja luokittelee tasokuvioita ja kappaleita. Oppilas tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T 12</p> <p>Ohjata oppilasta arvioimaan mittaustuloksen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen</p>	<p>S4 Geometria ja mittaaminen: Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan</p>	<p>Mittaaminen</p>	<p>Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea yksinkertaisten kuvioiden piirejä. Hän osaa mittayksiköiden muunnosten alkeita.</p>

järkevyyttä sekä L1, L3, L6	erimuotoisten kuvioiden piirejä. Opiskellaan mittayksikköjärjestelmän muunnosten alkeita.		Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.
T 13 Ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä sekä L4, L5	S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys: Tallennetaan ja esitetään tietoa oppilaiden keräämistä ja annetuista aineistoista taulukoiden ja diagrammien avulla.	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.
T 14 Innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä sekä L1, L4, L5, L6	S1 Ajattelun taidot: Laajennetaan oppilaiden taitoja havaita yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia yksinkertaisessa ohjelmointiympäristössä.	Ohjelmointi yksinkertaisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman yksinkertaisessa ohjelmointiympäristössä. Oppilas on edistynyt 2. luokkaan verrattuna.

Matematiikka, 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
	Merkitys, arvot	ja asenteet	
T1 Pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta sekä L1, L3, L5	S1 Ajattelun taidot S2 Luvut ja laskutoimitukset S3 Algebra S4 Geometria ja mittaaminen S5 Tietojenkäsittely ja tilastot		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
	Työskentelyn	taidot	
T2 Ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä sekä L1, L4	S1 Ajattelun taidot S2 Luvut ja laskutoimitukset S3 Algebra S4 Geometria ja mittaaminen S5 Tietojenkäsittely ja tilastot	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.
T3 Ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta sekä L1, L3, L4, L5	S1 Ajattelun taidot S2 Luvut ja laskutoimitukset S3 Algebra S4 Geometria ja mittaaminen S5 Tietojenkäsittely ja tilastot	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.

<p>T4</p> <p>Kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisoin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä L1, L2, L4, L5</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>	<p>Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen</p>	<p>Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T5</p> <p>Ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä sekä L1, L4, L5</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>	<p>Ongelmaratkaisutaidot</p>	<p>Oppilas käyttää ongelmanratkaisussa erilaisia strategioita 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T6</p> <p>Ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä sekä L1, L3</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>	<p>Taito arvioida ratkaisua</p>	<p>Oppilas osaa ohjatusti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilaan arviointitaito on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.</p>
	<p>Käsitteelliset ja</p>	<p>tiedonalakohtaiset</p>	<p>tavoitteet</p>
<p>T7</p> <p>Ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä sekä L1,</p>	<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>S3 Algebra</p>	<p>Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö</p>	<p>Oppilas käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt</p>

L4	<p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>S5 Tietojenkäsittely ja tilastot</p>		3.luokkaan verrattuna.
<p>T8</p> <p>Tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä sekä L1, L4</p>	<p>S2 Luvut ja laskutoimitukset: Syvennetään oppilaiden ymmärrystä kymmen-järjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää. Hyödynnetään murto- ja desimaaliluvun välistä yhteyttä.</p>	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas osoittaa ymmärtävänsä kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.
<p>T9</p> <p>Tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin sekä L1, L4</p>	<p>S2 Luvut ja laskutoimitukset: Varmennetaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murto-lukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla esim. lämpötilan mittaamisessa.</p>	Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja tuntee negatiivisia kokonaislukuja 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilaan lukukäsite on laajentunut 3. luokkaan verrattuna.
<p>T 10</p> <p>Opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia sekä L1, L3, L6</p>	<p>S2 Luvut ja laskutoimitukset: Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Varmistetaan kertolaskualgoritmin osaaminen. Opiskellaan jakolaskua</p>	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilaan laskutaidon sujuvuus on edistynyt 3. luokkaan verrattuna. Oppilas hallitsee

	<p>sekä sisältö- että ositusjako tilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä. Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja. Harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaali- ja murto- luvuilla eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Hyödynnetään murto- ja desimaaliluvun välisiä yhteyksiä.</p>		<p>kertotaulut 1-10.</p> <p>Oppilas hallitsee yhteen-, vähennys- ja kertolaskun allekkain.</p> <p>Oppilas hallitsee melko sujuvasti lukuyksiköittäin jakamisen.</p> <p>Oppilas hallitsee allekkain jakamisen perusteet.</p> <p>Oppilas hallitsee laskujärjestysopimuksen ja vaiheittain laskemisen.</p>
<p>T11</p> <p>Ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin sekä L4, L5</p>	<p>S4 Geometria ja mittaaminen:</p> <p>Tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin erilaisiin kulmiin, kolmioihin ja ympyrään. Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita tunnistamaan symmetriaa ympäristössä. Käsitellään koordinaatistosta 1. neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin. Syvennetään mittakaavan käsitettä ja</p>	<p>Geometrian käsitteet ja geometrinen ominaisuuksien havainnointi</p>	<p>Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita.</p> <p>Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla.</p> <p>Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.</p>

	<p>käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.</p>		
<p>T 12</p> <p>Ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä sekä L1, L3, L6</p>	<p>S4 Geometria ja mittaaminen: Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä tutustutaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksiin. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Perehdytään yksikönmuunnoksiin yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.</p>	<p>Mittaaminen</p>	<p>Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä.</p> <p>Oppilas osaa laskea kolmion, neliön ja suorakulmion pinta-alan ja piirin.</p> <p>Hän hallitsee yleisimpien mittayksiköiden muunnoksia 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T 13</p> <p>Ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä sekä L4, L5</p>	<p>S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys: Tallennetaan ja esitetään tietoa oppilaiden keräämistä ja annetuista aineistoista taulukoiden ja diagrammien avulla. Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.</p>	<p>Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta</p>	<p>Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.</p>
<p>T 14</p>	<p>S1 Ajattelun taidot: Laajennetaan</p>	<p>Ohjelmointi yksinkertaisessa</p>	<p>Oppilas osaa ohjelmoida toimivan</p>

Innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä sekä L1, L4, L5, L6	oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännön-mukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraus-suhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia yksinkertaisessa ohjelmointiympäristössä.	ohjelmointiympäristössä	ohjelman yksinkertaisessa ohjelmointiympäristössä 1.-4. luokalla opiskelluilla sisältöalueilla. Oppilas on edistynyt 3. luokkaan verrattuna.
---	--	-------------------------	--

Musiikki, 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Osallisuus T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään L2, L3, L6, L7	S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa niin yleisönä kuin esittäjänä ollessaan.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä (L2) T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin,	S1 Luontevan äänenkäytön ja laulamisen, liikkumisen sekä keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoiden harjoittelu. S1 Luontevan liikkumisen sekä kehosoitimien tekniikoiden harjoittelu	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä Musiisointitaitojen edistyminen	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

<p>kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen (L1, L2)</p> <p>T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä (L2)</p> <p>T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen (L1, L2, L5, L6)</p>	<p>yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn kehittäminen.</p> <p>S2 Musiikin tulkinta ja musiikin ilmaisulliset keinot.</p> <p>S3 Oppilaiden kokemukset ja havainnot musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.</p> <p>S4 Monipuolista lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.</p> <p>S1 Ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn kehittäminen.</p> <p>S4 Oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset.</p>	<p>Musiikkiliikunta Musiikillisten ilmaisutaitojen kehittyminen</p> <p>Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin</p>	<p>Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.</p> <p>Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia (esim. iPadit ja sävellyssovellukset).</p>
<p>Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito</p> <p>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja kulttuurista monimuotoisuutta (L2)</p>	<p>S3 Yhteydet muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä musiikin merkitys</p>	<p>Musiikin merkitysten havainnointi</p>	<p>Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä</p>

<p>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä (L4)</p>	<p>elämän eri tilanteissa.</p> <p>S4 Oppilaiden omat kulttuurit, kulttuuriperinnön vaaliminen ja kulttuurisen ymmärryksen avartaminen.</p> <p>S2 Musiikin peruskäsitteet (ääni, taso, kesto ja voima) sekä musiikkikäsitteet (rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka).</p> <p>S2 Käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.</p>	<p>Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen</p>	<p>havainnoistaan ja kokemuksistaan.</p> <p>Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.</p>
<p>Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta (L3)</p>	<p>S3 Oppilaiden kokemukset ja havainnot musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä.</p> <p>Musiikin merkitysten pohtiminen elämän eri tilanteissa.</p>	<p>Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö ja soittimien asiallinen käsittely sekä huolto.</p>	<p>Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.</p>
<p>Oppimaan oppiminen musiikissa T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin (L1)</p>	<p>S1-S4 Musisoivan ryhmän jäsenenä toimiminen.</p> <p>Laulamisen, soittamisen ja musiikkiliikunnan harjoittelu.</p>	<p>Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot</p>	

Musiikki, 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvän osaaminen
<p>Osallisuus</p> <p>T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään (L2, L3, L6, L7)</p>	<p>S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.</p>	<p>Musiikilliset yhteistyötaidot</p>	<p>Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa niin yleisönä kuin esiintyjänä ollessaan.</p>
<p>Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen</p> <p>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä (L2)</p> <p>T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen (L1, L2)</p> <p>T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä (L2)</p>	<p>S1 Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa.</p> <p>S1 Luontevaa liikkumista sekä keho- ja soittimien tekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn kehittäminen.</p> <p>S2 Musiikillisessa toiminnassa</p>	<p>Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä. Lauuasento ja äänenkäyttö.</p> <p>Musiikkiliikunta. Musiikillisten ilmaisutaitojen kehittyminen</p>	<p>Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.</p> <p>Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.</p>

<p>T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen L1, L2, L5, L6</p>	<p>kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin. S3 Opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. S4 Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti mm. Lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.</p> <p>S1 Ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn kehittäminen. S4 Oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset.</p>	<p>Musiikin kuuntelu.</p> <p>Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin.</p>	<p>Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia kuten iPadit ja sävellysovellukset.</p>
<p>Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito</p> <p>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja kulttuurista monimuotoisuutta L2</p> <p>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään</p>	<p>S3 Yhteydet muihin oppiaineisiin ja omaan yhteisöihin sekä musiikin merkitys elämän eri tilanteissa. S4 Oppilaiden omat kulttuurit, kulttuuriperinnön vaaliminen ja kulttuurisen ymmärryksen avartaminen.</p> <p>S2 Hahmottamiskykyä</p>	<p>Musiikin merkitysten havainnointi.</p>	<p>Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin</p>

<p>musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä (L4)</p>	<p>kehitetään musiikin peruskäsitteiden (ääni, taso, kesto ja voima) lisäksi musiikkikäsitteiden (rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka) osalta. S2 Käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.</p>	<p>Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen.</p>	<p>yhteydessä.</p>
<p>Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa</p> <p>T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta (L3)</p>	<p>S3 Oppilaiden kokemukset ja havainnot musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä. S3 Musiikin merkitysten pohtiminen elämän eri tilanteissa.</p>	<p>Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö sekä soittimien asiallinen käsittely ja huolto.</p>	<p>Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.</p>
<p>Oppimaan oppiminen musiikissa</p> <p>T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. (L1)</p>	<p>S1-S4 Musisoivan ryhmän jäsenenä toimiminen. Laulamisen, soittamisen ja musiikkiliikunnan harjoittelu.</p>	<p>Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot.</p>	

Suomen kieli ja kirjallisuus, 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
	S1 Vuorovaikutus-tilanteissa toimiminen		
<p>T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä</p> <p>T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintä-tilanteissa</p> <p>T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla</p> <p>T4 Kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa</p> <p>L1, L2, L3, L4, L7</p>	<p>Kokemusten, ajatusten, ja mielipiteiden jakaminen</p> <p>Toisten kuunteleminen ja huomioiminen</p> <p>Draama</p> <p>Oman luokan esitysten suunnittelemisen ja toteuttaminen</p>	<p>Toiminta vuorovaikutus-tilanteissa</p> <p>Vuorovaikutustaitojen kehittyminen</p>	<p>Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja mielipiteitään</p> <p>Oppilas pystyy kuuntelemaan muiden mielipiteitä ja kerrontaa</p> <p>Oppilas osallistuu draamatoimintaan</p>
	S2 Tekstien tulkitseminen		
<p>T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä</p>	<p>Oman lukutaidon tarkkaileminen</p> <p>Tekstinymmärtämisen</p>	<p>Lukutaidon sujuvuus ja tekstin ymmärtäminen</p> <p>Tiedonhankinta</p>	<p>Oppilas lukee ja ymmärtää ikätasolle sopivia tekstejä</p> <p>Oppilas löytää yleensä</p>

<p>tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan</p> <p>T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarastoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan</p> <p>T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin</p> <p>T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuuden- tuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media-, ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä</p> <p>L1, L2,L4, L5</p>	<p>strategioita</p> <p>Kaunokirjallisuus, tietotekstit ja mediateksti</p> <p>Erilaisten tekstien tulkitseminen</p> <p>Kertovien ja kuvailevien tekstien kielellisten ja tekstuaalisten piirteiden tunnistaminen</p> <p>Sanaluokat: substantiivit, adjektiivit, verbit</p> <p>Kokonaisteos</p>		<p>teksteistä keskeiset asiat</p> <p>Oppilas osaa etsiä tietoa eri lähteistä</p>
	<p>S3 Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien</p>	<p>Fiktio ja fakta</p> <p>Käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot</p> <p>Oikeinkirjoituksen perusasiat</p>	<p>Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen</p> <p>Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta</p>	<p>Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla</p> <p>Oppilas tuntee oikeinkirjoituksen</p>

<p>tuottajana</p> <p>T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaaottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä</p> <p>T11 Ohjata oppilasta edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa</p> <p>T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</p> <p>L1,2, L4, L5, L6, L7</p>	<p>Harjoitellaan yhdyssanoja</p> <p>Kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisen kielen ja tekstuaalisten piirteiden tutkiminen</p> <p>Tekstin elävöittäminen</p> <p>Kirjoitetun ja puhutun kielen erot</p> <p>Virke</p> <p>Persoonamuodot</p>		<p>perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa</p> <p>Oppilas merkitsee pääsääntöisesti sanavälit, lopetusmerkit ja isot alkukirjaimet lauseisiin</p> <p>Oppilas tunnistaa virkkeen</p> <p>Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin</p> <p>Oppilas tuottaa tekstiä käsin ja koneella kirjoittaen</p>
	<p>S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä</p>	<p>Lukemisen ja kirjoittamisen tukeminen</p>	<p>Lukukokemuksen jakaminen</p>	<p>Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja</p>

<p>tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia</p> <p>T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</p> <p>T15 Tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen</p> <p>L1, L2, L4, L5, L7</p>	<p>Sanojen ja ilmaisutapojen tutkiminen</p> <p>Media- ja kulttuuritarjonnan hyödyntäminen / Teatterivierailu</p> <p>Kansanperinteeseen tutustuminen</p> <p>Omat esitykset</p> <p>Kirjaston käyttö</p>		<p>esittämiseen</p> <p>Oppilas lukee sovitut lapsille suunnatut kirjat</p>
---	---	--	--

Suomen kieli ja kirjallisuus, 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
	S1 Vuorovaikutus-tilanteissa toimiminen		
<p>T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä</p> <p>T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintä-tilanteissa</p> <p>T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla</p> <p>T4 Kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutus-tilanteissa</p> <p>L1, L2, L3, L4, L7</p>	<p>Kokemusten, ajatusten, ja mielipiteiden jakaminen</p> <p>Toisten kuunteleminen ja huomioiminen</p> <p>Rakentavan palautteen harjoittelu</p> <p>Draama</p> <p>Oman luokan esitysten suunnittelu ja toteutus</p> <p>Draaman hyödyntäminen ajankohtaisten aiheiden ja erilaisten teemojen käsittelyssä</p>	<p>Puheviestintä ja vuorovaikutus-tilanteissa toimiminen</p> <p>Vuorovaikutustaitojen kehittyminen</p>	<p>Oppilas ilmaisee ajatuksiaan ja mielipiteitään</p> <p>Oppilas osallistuu draamatoimintaan</p> <p>Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan</p> <p>Oppilas antaa palautetta muille</p> <p>Oppilas tekee pienimuotoisen esitelmän tai valmistelee lyhyen puheenvuoron</p>
	S2 Tekstien tulkitseminen		
<p>T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä</p>	<p>Sujuva lukeminen ja luetun ymmärtäminen</p> <p>Tekstinymmärtämisen</p>	<p>Tekstinymmärtämisen perustrategioiden käyttö</p> <p>Tekstien erittely ja</p>	<p>Oppilas lukee sujuvasti erilaisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen</p>

<p>tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan</p> <p>T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarastoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan</p> <p>T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin</p> <p>T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuuden-tuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media-, ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä</p> <p>L1, L2, L4, L5</p>	<p>strategioita</p> <p>Erialaisten tekstien tulkinta</p> <p>Sanojen, sanontojen selittäminen</p> <p>Kertovien ja kuvailevien tekstien kielellisten ja tekstuaalisten piirteiden tunnistaminen</p> <p>Sanaluokat: pronominit, numeraalit, taipumattomat sanat</p> <p>Kirjallisuuden kuunteleminen, lukeminen ja tulkinta</p> <p>Kokonaisteos</p> <p>Osallistutaan sanomalehtiweekkoon</p> <p>Yhteistyö paikallislehden kanssa</p>	<p>tulkinta</p> <p>Tiedonhankinta</p> <p>Lukukokemuksen jakaminen</p>	<p>perusstrategioita</p> <p>Oppilas löytää lukemastaan tekstistä olennaiset asiat</p> <p>Oppilas osaa etsiä tietoa eri lähteistä</p> <p>Oppilas jakaa omia lukukokemuksiaan</p>
	<p>S3 Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien</p>	<p>Fiktiivisten ja ei-fiktiivisten monimuotoisten tekstien tuottaminen</p> <p>Prosessikirjoittamisen vaiheita: suunnittelu,</p>	<p>Tekstien rakentaminen</p> <p>Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta</p> <p>Oman ajattelun kielentäminen ja eri</p>	<p>Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja</p> <p>Oppilas tuntee oikeinkirjoituksen</p>

<p>tuottajana</p> <p>T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kanta-aottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä</p> <p>T11 Ohjata oppilasta edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikein-kirjoituksen hallintaa</p> <p>T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</p> <p>L1,2, L4, L5, L6, L7</p>	<p>työstäminen ja arviointi</p> <p>Käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot</p> <p>Kertovan ja kuvailevan tekstin tutkiminen ja harjoitteleminen</p> <p>Tekstien otsikointi, rakenne ja kappalejako</p> <p>Tekstin elävöittäminen</p> <p>Pää- ja sivulauseen sekä lauseen ja virkkeen ero</p> <p>Kirjoitetun ja puhutun kielen erot</p> <p>Persoon- ja aikamuodot</p> <p>Muistiinpanojen ja tiivistelmien tekeminen</p>	<p>tekstilajien käyttö</p>	<p>perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa</p> <p>Oppilas kiinnittää huomiota sanavalintoihin</p> <p>Oppilas kirjoittaa fiktiivisiä tarinoita ja lyhyitä tietotekstejä ja kehittää tekstiään saamansa palautteen avulla</p>
	<p>S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan,</p>	<p>Kieli erilaisissa tilanteissa</p>	<p>Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen</p>	<p>Oppilas osallistuu esitysten suunnitteluun</p>

<p>innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia</p> <p>T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</p> <p>T15 Tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen</p> <p>L1, L2, L4, L5, L7</p>	<p>Sanojen ja ilmaisutapojen tutkiminen</p> <p>Suomen kielen erityispiirteitä</p> <p>Kansanperinne</p> <p>Mediakasvatus</p> <p>Omat esitykset</p> <p>Kirjaston käyttö</p> <p>Lukemisen ja kirjoittamisen tukeminen</p> <p>Teatterivierailu</p>	<p>Kirjallisuuden tuntemus</p>	<p>ja esittämiseen</p> <p>Oppilas lukee sovitut lapsille suunnatut kirjat</p>
--	--	--------------------------------	---

Uskonto, 3. luokka

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi	Hyvä osaaminen
<p>T1 ohjata oppilasta perehtymään Raamattuun sekä evankelisluterilaisen kirkon keskeisiin oppeihin</p> <p>L1</p>	<p>Opetuksessa jatketaan tutustumista kristinuskon keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan alustavasti luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja oman seurakunnan toimintaan.</p> <p>Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa.</p> <p>Opetuksessa tarkastellaan Raamattua pyhänä kirjana. Tutustutaan erityisesti Vanhaan testamenttiin.</p> <p>Tutustutaan alustavasti Vanhan testamentin keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa.</p>	<p>Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito</p>	<p>Oppilas osaa nimetä kristinuskon lähteitä, tekstejä sekä niiden keskeisiä sisältöjä.</p> <p>Oppilas tuntee muutaman keskeisen kristinuskon käsitteen, symbolin ja kristinuskon keskeisen sanoman.</p> <p>Oppilas tuntee keskeisiä Vanhan testamentin kertomuksia ja niiden opetuksia ja osaa soveltaa opetusta omassa elämässään.</p> <p>Oppilas ymmärtää alustavasti kristinuskon vaikutuksen suomalaisessa kulttuurissa.</p>
<p>T2 ohjata oppilasta tutustumaan kristinuskon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja</p>	<p>Opetuksessa laajennetaan tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä toimituksista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista.</p>	<p>Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito</p>	<p>Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla kristinuskon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä. Esimerkiksi oppilas tietää kristilliset</p>

<p>rakennuksiin</p> <p>L1, L2</p>	<p>Kristillisten juhlien yhteydessä perehdytään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen kristinuskossa.</p> <p>Tutustutaan kirkkoon uskonnollisena paikkana.</p> <p>Opetuksessa tutustutaan virsiin ja muuhun hengelliseen musiikkiin.</p>		<p>toimitukset ja osaa sijoittaa muutaman kristillisen juhlan kirkkovuoteen ja tunnistaa niiden merkityksen.</p>
<p>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</p> <p>L2, L3, L4</p>	<p>Opetuksessa perehdytään Vanhan testamentin kertomuksiin sekä kristillisten juhlien yhteydessä Jeesuksen opetukseen.</p>	<p>Uskonnon kielen ja symbolien analysointi</p>	<p>Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä esim. Vanhan testamentin kertomustavasta ja sen vertauskuvallisuudesta.</p>
	<p>Vanhan testamentin kertomusten historiallinen tarkastelu.</p>		
<p>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</p> <p>L2, L5, L6</p>	<p>Koulun järjestämät kristilliset tilaisuudet.</p>	<p>Uskonnon monilukutaito</p>	<p>Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa, esim. jumalanpalveluksessa, hartaudessa.</p>
<p>L7</p>	<p>Käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta testamentista valittujen kertomusten avulla.</p>		

Uskonto, 4. luokka

Tavoitteet	Sisällöt	Arviointi	Hyvä osaaminen
<p>T1 ohjata oppilasta perehtymään Raamattuun sekä evankelisluterilaisen kirkon keskeisiin oppeihin</p> <p>L1</p>	<p>Opetuksessa jatketaan tutustumista kristinuskon keskeisiin käsitteisiin, symboleihin ja oppiin ja perehdytään luterilaisuuden sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan.</p> <p>Opetuksessa perehdytään erityisesti Uuteen testamenttiin: Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen kristinuskossa.</p> <p>Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.</p>	<p>Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito</p>	<p>Oppilas osaa nimetä kristinuskon lähteitä, tekstejä sekä niiden keskeisiä sisältöjä.</p>
<p>T2 ohjata oppilas tutustumaan kristinuskon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</p> <p>L1, L2</p>	<p>Tutustutaan Uuden testamentin keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa.</p> <p>Opetuksessa laajennetaan tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä toimituksista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista.</p>	<p>Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito</p>	<p>Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla kristinuskon keskeisistä toimituksista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.</p>
<p>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja</p>	<p>Opetuksessa tarkastellaan erityisesti Uutta testamenttia, evankeliumien tyyllilajeja sekä</p>	<p>Uskonnon kielen ja symbolien analysointi</p>	<p>Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen</p>

vertauskuvallisuutta L2, L3, L4	uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta, esimerkiksi profeettojen Messias-ennustuksia ja Jeesuksen opetuksia.		vertauskuvallisuudesta.
	Opetuksessa tarkastellaan Jeesuksen elämää myös historiallisesta näkökulmasta.		
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa L2, L5, L6	Koulun järjestämät kristilliset tilaisuudet. Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä.	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa. Oppilas kunnioittaa omaa ja toisen vakaumusta.
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta L2	Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen.	Ihmisoikeusetiikka	
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta L1, L3, L6	Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta.	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa pohtia ja arvioida omia valintojaan, niiden motiiveja ja niiden seurauksia. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.
T11 luoda oppilaalle	Opetukseen valitut	Ajattelun ja	Oppilas osallistuu

<p>mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</p> <p>L1, L4, L6, L7</p>	<p>sisällöt antavat oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.</p>	<p>vuorovaikutuksen taidot</p>	<p>yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.</p>
<p>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</p> <p>L1</p>	<p>Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi.</p>		<p>Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</p>

Yhteiskuntaoppi, 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
<p>T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana</p>	<p>S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen</p>		<p>Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</p>

tilanteissa.

S2 Demokraattinen yhteiskunta:

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa.

Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen:

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Demokraattista päätöksentekoa harjoitellaan koulun arjessa esim. oppilaskuntatoiminnan

	<p>avulla ja lisäksi koulun oppilaskunnan edustajat osallistuvat vuosittain Toholammin alakoulujen yhteiseen oppilaskuntatoimintaan.</p> <p>S4 Taloudellinen toiminta: Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestäväan kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.</p>		
<p>Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys</p>			
<p>T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita</p>	<p>S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen</p>	<p>Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu</p>	<p>Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen. Oppilas ymmärtää sääntöjen koskettavan kaikkia. Oppilas ymmärtää, että sääntöjen noudattamisesta on hyötyä sekä itselle, että muille.</p> <p>Oppilas ymmärtää, että ihmiset ovat erilaisia, mutta samanarvoisia.</p>

kuluttamiseen arjen tilanteissa.

S2 Demokraattinen yhteiskunta:

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa.

Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen:

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Demokraattista päätöksentekoa harjoitellaan koulun arjessa esim.

	<p>oppilaskuntatoiminnan avulla ja lisäksi koulun oppilaskunnan edustajat osallistuvat vuosittain Toholammin alakoulujen yhteiseen oppilaskuntatoimintaan.</p>		
<p>T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa</p>	<p>S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.</p> <p>S2 Demokraattinen yhteiskunta: Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.</p> <p>S3 Aktiivinen</p>	<p>Median roolin tarkastelu</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla itselleen tuttuja medioita. Oppilas osaa erotella eri medioiden tarkoitusta sekä niiden sisältöä.</p>

kansalaisuus ja vaikuttaminen:

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Demokraattista päätöksentekoa harjoitellaan koulun arjessa esim. oppilaskuntatoiminnan avulla ja lisäksi koulun oppilaskunnan edustajat osallistuvat vuosittain Toholammin alakoulujen yhteiseen oppilaskuntatoimintaan.

S4 Taloudellinen

toiminta: Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja

	palveluiden tuottajiin.		
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja	<p>S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.</p> <p>S4 Taloudellinen toiminta: Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.</p>	Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas harjoittelee pohtimaan rahankäyttöön ja kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja.
T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja	S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen	Mediataidot	Oppilas ymmärtää median käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

<p>yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla</p>	<p>näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.</p> <p>S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.</p> <p>Demokraattista päätöksentekoa harjoitellaan koulun arjessa esim. oppilaskuntatoiminnan avulla ja lisäksi koulun oppilaskunnan edustajat osallistuvat vuosittain Toholammin alakoulujen yhteiseen oppilaskuntatoimintaan.</p>		
--	---	--	--

Ympäristöoppi, 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet	S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T1 Synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.		Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan. L1, L7	Opetellaan tunnistamaan omaa oppimista tukevia asioita.	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa työskennellä pitkäjänteisesti.
T3 Tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen	Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Jätteiden lajittelu luokissa ja koulussa.	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa toimia kestävän kehityksen mukaisesti arkisissa tilanteissa.

edistämiseksi ja arvostamaan kestävä kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle. L3, L7			
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
T4 Rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana. L1, L7	Harjoitellaan muodostamaan itseä kiinnostavia kysymyksiä eri aihepiireistä ja käyttämään niitä pienimuotoisten tutkimusten lähtökohtana.	Kysymysten muodostaminen	
T5 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen. L1, L5	Valitaan sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen liittyviä tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita.	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti.
T6 Ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin. L1, L2, L5	Harjoitellaan ohjatusti tunnistamaan syy-seuraussuhteita ja tekemään tuloksista johtopäätöksiä.	Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	
	S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja		

	kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T7 Ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. L2, L3, L5	Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota teknologisiin sovelluksiin.	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	
	S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T8 Kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen. L3	Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja liikenne-, palo- ja sähköturvallisuuden osa-alueilla.	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas tuntee lähiympäristöönsä kuuluvat turvallisuusohjeet ja osaa toimia niiden mukaisesti.
	S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen		

	S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T9 Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. L3	Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä.	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa liikkua ja toimia lähiympäristössään annettujen ohjeiden mukaisesti.
	S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan. L2, L3	Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä. Pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden merkitystä hyvinvoinnille. Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä.	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas tietää yhteisön säännöt ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.
T11 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä	Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankintaan sekä tutustutaan sen käyttöön tiedon käsittelyssä, esittämisessä ja	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	

vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. L5, L4	vuorovaikutuksen välineenä.		
Tiedot ja ymmärrys			
T12 Ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä. L1	Valitaan sisällöiksi ympäristöön ja ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä.	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa keskeisiä käsitteitä eri tiedonaloilta.
T13 Ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä. L1, L5	Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla.	Mallien käyttäminen	
T14 Ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia L2, L4, L5	Harjoitellaan eri sisältöalueisiin liittyvien tutkimuskohteiden luotettavien tietolähteiden tunnistamista. Harjoitellaan perustelevaan erilaisia näkemyksiä.	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	
	S1 Minä ihmisenä S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen		

	rakentaminen		
T15 Ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen L1	Valitaan ihmiseen, eliöihin ja elinympäristöihin liittyviä sisältöjä. Tutkitaan pihapiiriä, sen kasveja, lintuja ja eläimiä. Laaditaan ohjatusti pihapiirin kasveista digikasvio, johon kerätään vähintään 10 tyypillisintä kasvia.	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen.	Oppilas tunnistaa pihapiirin tunnuspiirteet sekä joitakin kasveja, lintuja ja eläimiä.
	S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T16 Ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja L1, L5	Perehdytään erityisesti Suomeen ja suomalaisuuteen. Monipuolisten alueellisten ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomedialla. Perehdytään vuodenaikoihin.	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa keskeisimpiä Suomeen ja suomalaisuuteen liittyviä asioita.
	S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja		

	kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T17 Ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle L1	Valitaan luonnon rakenteisiin, periaatteisiin ja kiertokulkuihin liittyviä sisältöjä.	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	.
T18 Ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle L1	Valitaan luonnon rakenteisiin, periaatteisiin ja kiertokulkuihin liittyviä sisältöjä	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	
	S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T19 Ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa L1, L3	Valitaan ihmisen kasvuun ja kehitykseen ja arjen terveystottumuksiin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin liittyviä sisältöjä. .	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää.

Ympäristöoppi, 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet	S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T1 Synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.		Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	
T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan. L1, L7	Opetellaan tunnistamaan omaa oppimista tukevia asioita.	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa työskennellä pitkäjänteisesti.
T3 Tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle. L3, L7	Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Jätteiden lajittelu luokissa ja koulussa.	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa toimia kestävän kehityksen mukaisesti arkisissa tilanteissa.
Tutkimisen ja toimimisen taidot			

<p>T4 Rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana. L1, L7</p>	<p>Harjoitellaan muodostamaan itseä kiinnostavia kysymyksiä eri aihepiireistä ja käyttämään niitä pienimuotoisten tutkimusten lähtökohtana.</p>	<p>Kysymysten muodostaminen</p>	
<p>T5 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen. L1, L5</p>	<p>Valitaan sisällöiksi luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen liittyviä tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita.</p>	<p>Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset</p>	<p>Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti.</p>
<p>T6 Ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin. L1, L2, L5</p>	<p>Harjoitellaan ohjatusti tunnistamaan syy-seuraussuhteita ja tekemään tuloksista johtopäätöksiä.</p>	<p>Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen</p>	
	<p>S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen</p>		
<p>T7 Ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien. L2, L3, L5</p>	<p>Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota teknologisiin sovelluksiin.</p>	<p>Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa</p>	

	<p>S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen</p>		
<p>T8 Kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen. L3</p>	<p>Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja liikenne-, palo- ja sähköturvallisuuden osa-alueilla.</p>	<p>Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot</p>	<p>Oppilas tuntee lähiympäristöönsä kuuluvat turvallisuusohjeet ja osaa toimia niiden mukaisesti.</p>
	<p>S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen</p>		
<p>T9 Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. L3</p>	<p>Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä.</p>	<p>Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen</p>	<p>Oppilas osaa liikkua ja toimia lähiympäristössään annettujen ohjeiden mukaisesti.</p>
	<p>S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen</p>		

	rakentaminen		
T10 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan. L2, L3	Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä. Pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden merkitystä hyvinvoinnille ja perehdytään kiusaamisen ehkäisyyn. Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä.	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kertoa ryhmässä toimimiseen, tunteiden säätelyyn ja kiusaamisen ehkäisyyn liittyviä keskeisiä asioita ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.
T11 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. L5, L4	Harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankintaan sekä tutustutaan sen käyttöön tiedon käsittelyssä, esittämisessä ja vuorovaikutuksen välineenä.	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankinnassa ja harjoittelee sen käyttöä tutkimusprosessin eri vaiheissa sekä vuorovaikutuksen välineenä.
Tiedot ja ymmärrys			
T12 Ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä. L1	Valitaan sisällöiksi ympäristöön ja ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä.	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa keskeisiä käsitteitä eri tiedonaloilta.
T13 Ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä. L1, L5	Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla.	Mallien käyttäminen	

<p>T14 Ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia L2, L4, L5</p>	<p>Harjoitellaan eri sisältöalueisiin liittyvien tutkimuskohteiden luotettavien tietolähteiden tunnistamista.</p> <p>Harjoitellaan perustelemaan erilaisia näkemyksiä.</p>	<p>Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito</p>	<p>Oppilas osaa valita joitakin luotettavia tietolähteitä.</p>
	<p>S1 Minä ihmisenä S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen</p>		
<p>T15 Ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen L1</p>	<p>Valitaan ihmiseen, eliöihin ja elinympäristöihin liittyviä sisältöjä.</p> <p>Tutkitaan peltoa ja pientareta, sen kasveja, lintuja ja eläimiä.</p> <p>Laaditaan ohjatusti pellon ja pientareen kasveista digikasvio, johon kerätään vähintään 10 tyypillisintä kasvia.</p> <p>Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua.</p>	<p>Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen.</p>	<p>Oppilas tunnistaa pellon ja pientareen tunnuspiirteet sekä joitakin kasveja, lintuja ja eläimiä.</p>
	<p>S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen</p>		
<p>T16 Ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa</p>	<p>Perehdytään erityisesti Pohjoismaihin ja tutustutaan Baltian maihin ja Itämereen.</p>	<p>Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen,</p>	<p>Oppilas osaa keskeisimpiä Pohjoismaihin liittyviä asioita.</p>

<p>ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomeediataitoja L1, L5</p>	<p>Monipuolisten alueellisten ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen ja Pohjoismaiden luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa.</p> <p>Käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomeediaa.</p> <p>Perehdytään päivän ja yön vaihteluun.</p>	<p>kartta- ja muut geomeediataidot</p>	
	<p>S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S4 Ympäristön tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut S6 Kestävän kehityksen rakentaminen</p>		
<p>T17 Ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle L1</p>	<p>Valitaan luonnon rakenteisiin, periaatteisiin ja kiertokulkuihin liittyviä sisältöjä</p>	<p>Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen</p>	
<p>T18 Ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle L1</p>	<p>Valitaan luonnon rakenteisiin, periaatteisiin ja kiertokulkuihin liittyviä sisältöjä</p>	<p>Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen</p>	
	<p>S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan</p>		

	S6 Kestävän kehityksen rakentaminen		
T19 Ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa L1, L3	Valitaan ihmisen kasvuun ja kehitykseen ja arjen terveystottumuksiin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin liittyviä sisältöjä. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin.	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää.